

Paleoexcursie 2007 door Rob Visser

Op maandagochtend 7 mei om kwart voor negen komt een man, met een breedgerande hoed, de camping van Eggelstetten op en roept of er een Mieke Visser aanwezig is. Onze gids Joachim is gearriveerd. Even later parkeert hij zijn busje voorzien van het opschrift "Paleo Bavarion Survey" bij de caravan en tenten en installeert zich voor de komende drie dagen. De paleoexcursie 2007 is begonnen.

Eigenlijk is de excursie al op zondag begonnen omdat Emmy en Rob evenals Joop en Riet en wijzelf al op zaterdag zijn aangekomen en besloten zondag het Natuurmuseum in Augsburg te bezoeken. Een schitterend museum. Vrij nieuw, met niet alleen een algemene fossielen collectie maar ook een uitgebreide presentatie van de in de regio voorkomende fossielen, o.a. veel Molasse fossielen (Mioceen) en daar zijn we nu juist voor gekomen. Ook voorbeelden van fraaie zoogdierfossielen, maar dat is natuurlijk de specialiteit van de museumleider, die ons op donderdag zal begeleiden. Er was ook een grote mineralencollectie maar die hebben we maar links of in dit geval rechts laten liggen. Gelukkig vonden we een parkeerplaats vlakbij zodat de honden in de auto's konden blijven. Eind van de middag kwamen Marian en later ook Peer op de camping aan.

Maandag zou in het teken staan van de meteorietinslag die de Rieskrater heeft doen ontstaan en begon dan ook met een "college". De geologische kaart van zuid Duitsland kwam te voorschijn en Joachim beschreef uitvoerig de geologie en wat de plannen voor die dag waren.

Een aantal plekken werd bezocht waar de gevolgen van de inslag goed te zien waren. Ook voor geïnteresseerden in mineralen en gesteenten zou dit een goede dag geweest zijn.

Verscheidene gesteenten, specifiek voor de inslag werden verzameld; o.a. fraaie brokken sueviet, opgeblazen gneis en bonte breccies. Natuurlijk werden ook de fossielen niet vergeten. Vooral de door de inslag vervormde exemplaren waren erg in trek (koralen, belemnieten en ammonieten). Verder algen en op de sportplaats bij Hainsfarth werden miljoenen zeer kleine zoetwaterslakjes verzameld.

Terug op de camping werd er natuurlijk uitvoerig geborrelt en kwam er verder uitleg van Joachim. 's Avonds gingen we naar de campingbar waar Joop met de daar aanwezige gitaar voor ons optrad als troubadour. Helaas voor Joachim was er geen rum voor zijn thee verkrijgbaar.

De volgende dag, dinsdag kwam de regen met bakken naar beneden. Volgens het programma werd er een bezoek gebracht aan een bruinkoolgroeve ten noorden van Regensburg. Er moest dus een flink stuk gereden worden. Dat was een geluk want hoe verder we van de camping vandaan kwamen hoe minder regen er viel en na twee uur rijden was het droog en verscheen zelfs de zon. Was de regen gebleven dan waren we daar wel heel erg smerig geworden.

Hier konden plantenfossielen gevonden worden (o.a. bladeren en vruchten van een soort bananenboom) Het verzamelen was niet eenvoudig. Gewend aan hard materiaal waarbij er soms flink gehakt moet worden is dit wel heel wat anders. Zeer kwetsbaar en snel opdrogen zien te voorkomen. Dit was een echt practicum. Door de uitleg en aanwijzingen van Joachim lukte het wel om wat te verzamelen, maar s' avonds bij het avondcollege bleek dat het echte moeilijke werk nog moest komen; het thuis prepareren van het materiaal. Veel spoelen, langzaam drogen d.m.v. dun plastic met zand erop en reinigen met waterstofperoxide.

Nog maar afwachten of het allemaal lukt. Riet verwendde intussen de twee honden, Auke en Fietje. Tot onze grote verrassing werden we voor de lunch door de directeur van de groeve uitgenodigd bij de plaatselijke pizzeria. Na de flinke pizza en vooral de grappa bij de koffie hadden we weer flink wat energie om daarna verder te verzamelen. Tijdens de terugweg, werd de lucht, hoe dichter we bij de camping kwamen, steeds somberder en bij aankomst regende het. Gelukkig hadden Joop en Riet een flinke voortent voor hun kampeerauto zodat er toch droog geborrelt kon worden. Riet verwendde nu niet alleen de honden maar ons allemaal met allerlei lekkere hapjes. Na het avondeten waren we te gast bij Emmy en Rob in de caravan.

Op woensdag was de bedoeling dichterbij huis te blijven, maar door het slechte weer waren de uitgezochte groeves niet toegankelijk; alleen voor onderwatersporters. Dus toch weer een eind rijden. In de buurt van München naar een kleigroeve met de typische Molasse fossielen. Deze waren nog moeilijker te verzamelen dan de planten in de bruinkoolgroeve van de vorige dag. De voortdurende regen maakte het ook niet makkelijker. Eerst moest er een flinke kleilaag verwijderd worden om bij de fossielen te komen. En ook hier, zeer kwetsbaar materiaal. Iedereen nam wat grote brokken mee om thuis verder uit te prepareren en daarbij goed de aanwijzingen van Joachim op te volgen. Onderweg naar de volgende plek wist Joachim nog een locatie waar agaten voor het oprapen lagen. Of daar interesse voor was.

Hoewel het een paleoexcursie was toch maar even kijken. Inderdaad, voor het oprapen. De laatste plek was een Molassegroeve met glauconietzand waarin zich reuzenoesters tot wel een halve meter groot moeten zitten. Deze laag was goed te zien maar ze er uit halen was een tweede. Het was nagenoeg onmogelijk ze er heel uit te krijgen. Dat lukte ook niet.

Gelukkig lagen er onderaan wat uitgespoelde brokstukken en ook een paar hele exemplaren. Weliswaar niet van een halve meter, maar zelf heb ik toch een paar flinke, nagenoeg complete oesters kunnen verzamelen. Waaronder een met beide kleppen nog aan elkaar.

Omdat dit de laatste dag met Joachim was trakteerden wij hem op een etentje in een restaurant vlak bij de camping, waarbij hij hartelijk werd bedankt voor zijn begeleiding. De komende tijd kan hij thuis thee met rum drinken en zich verdiepen in de Javamens van Dubois.

Donderdag, volop zon, was de dag met Michael en de zoogdierbotten. Bij het station hadden we afgesproken en daar ontmoetten we ook een Franse collega van hem die een promotieonderzoek doet over de zoogdierfauna in deze streek.

In de ochtend werd een aantal geologisch interessante plekken bezocht. Eerst naar een groeve met gesteente waarin "gletsjerklassen" te zien waren. Eigenlijk niet zo bijzonder, echter hier was nooit een gletsjer geweest vertelde Michael. Hij heeft de richting van de krassen gemeten en deze liggen precies in de baan van de Riesmeteoriet, zodat deze krassen zo goed als zeker ontstaan zijn als gevolg van de inslag. Vooraf hadden we in de buurt op een wat gevaarlijk plekje (veel teken aanwezig) fossiele zoetwaterslakjes verzameld.

Daarna naar het volgende geologische verschijnsel. Die Steinerne Rinne bij Rohrbach. Zeer spectaculair maar geologisch wel erg jong. Een smal erg kalkrijk waterloopje heeft in ruim honderd jaar zoveel kalk langs de rand afgezet dat er een lange hoge kalkbaan is ontstaan.

Bladeren en vruchten die in de waterstroom vallen worden in korte tijd omhuld door een laag kalk. In het water heeft zich een heel eigen niche met leven ontwikkeld. Bij het eind van deze loop is een

vijver waar men kan pootjebaden of poedelen in het geneeskrachtige water en waarvan Michael een demonstratie gaf.

Volgens gewoonte wordt er in het veld geluncht, zeker bij mooi weer. Erg Hollands vond Michael, maar hij kon ons toch overhalen om in zijn vaste eetcafé te gaan lunchen. En daar hadden we geen spijt van. Goede kwaliteit voor weinig geld.

En na deze uitstekende lunch naar de groeve voor de zoogdierfossielen.

Het is een groeve met gesteente uit de Jura, waar tijdens het Mioceen spleten in zijn gekomen. Daar zijn toen dieren in gevallen waar we nu de resten van gaan verzamelen.

Hier wordt al jaren wetenschappelijk onderzoek gedaan en op die plekken is het ons niet toegestaan fossielen te verzamelen. Toen Peer daar een fraaie neushoornkies vond werd hem dan ook vriendelijk doch dringend verzocht deze voor de wetenschap af te staan.

Als de lachende boer met kiespijn voldeed hij natuurlijk aan dat verzoek.

Op een andere plek in de groeve waar uitgespoeld materiaal lag werd het wel toegestaan te zoeken en met succes. Nadat iedereen eerst alleen wat botjes verzameld had vond Mieke het eerste kaakje met kiezen. Daarna werden er meer gevonden en op het eind van de dag gingen allen tevreden terug naar de camping.

Dit was de laatste excursiedag maar we waren zo enthousiast over deze plek dat een aantal de volgende dag terug wilde om verder te zoeken. Hiervoor kregen we toestemming mits we op dezelfde plek bleven verzamelen.

Terug op de camping heerlijk in de zon nageborreld en 's avonds weer bij Emmy en Rob in de caravan.

Vrijdag na een uitgebreide koffie vertrokken Peer, Joop en Riet. Degenen die overbleven gingen eerst nog wat boodschappen doen en daarna snel terug naar de groeve. Meer kiezen en botten verzameld met als topper de schitterende kies gevonden door Marian. Gezien in het museum in Augsburg maar de naam ervan even kwijt. Dan maar een foto voor verdere informatie mailen naar Michael.

Zaterdag gingen Marian, Emmy en Rob naar huis en namen ook onze fossielen en helmen mee omdat wij verder gingen met vakantie. Op de valreep had Joachim nog een groeve voor ons geregeld in Oostenrijk waar een promovendus onderzoek doet. En even gebeld of wij langs mochten komen. Zo raakte onze auto toch nog vol met stenen.

Een prima excursie. Anders dan ander jaren. Veel geleerd, zowel theorie als praktijk. Veel gezien. Soms veel regen maar vooral de laatste dagen veel zon. Veel gereden, veel gezelligheid, lekker gegeten. Joachim en Michael bedankt.